

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1989 Anv XXXIX

BARCELONA 9 DE FEBRER DE 1917

PERIÓDIC HUMORÍSTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims Atrassats: 20

CONSULAT

NEUTRALITAT FORÇOSA

« Las relaciones entre ambos pueblos son, hoy por hoy, cordialísimas... »

NEU

PER les muntanyes, pels turons, s'extén un edredón de seda blanca, i mentres tots els aucells s'amaguen per no veure la blanca desolació de la terra, un pensa en aus immaculades, en coloms, en albatros, en gavines volant sota la cendra del cel. Ha nevat. Però, abans d'aquests flocs de neu, ne tombaren d'altres que encogiren les ànimes. Eren uns paperet blancs i gelats que en diuen notes. De les fredes planures alemanyes, on tot, terra, pensament i ànimes, està congelat, caigueren unes fulles que ens parlaven d'engunies i de morts. Alemanya enviava la seva neu al país on floreix el taronger. I tots ens recollírem com uns vellets que en les nits afroses senten des del fons de la llar el bruel de la vida tempestuosa.

Així com quan neva ens tanquem a casa, porucs de les impietats de la terra, la nevada diplomàtica ens ha exacerbant la decisió de restar arreconats, lluny del món, ben acostats als nostres. El món amb neu és per als ardis que estimen els salts i les curses i les visions fortes, sense por de trepitjar la terra relliscosa, per als que estimen el moviment i la força, per als que cerquen el perill. No tenen por a la neu els anglesos, ni els alemanys, ni els francesos. Després del gel ve la primavera i fruità del blau després d'haver dominat les grisors dures del hivern. A nosaltres ens fa por la terra dura. Som tous i temerosos. Que ens deixin menjar la sopa vora del foc, abominant de la vida.

*
**

I a les notes diplomàtiques, a les neus de les cancelleries, ha seguit la neu del cel. Jo, ja ho sabeu, amics, que abomino de la naturalesa des del fons dels apacibles cafès ciutadans, però a la neu me l'estimo més que al sol. La neu és lo imprevisit. Una nit us retireu empesos per la pluja. El Tibidabo se redreça negre. La gent va capficada i tremolosa. Però en el misteri de la matinada la nevada sorgeix i entapiça la terra sense que ningú s'hagi adonat de la transformació. «Sense el soroll dels bambús que's blinquen i se trenquen, ningú sabria en la nit negra que la neu tomba»--diu una poesia japonesa. Aquí ni els bambús avisen que la vía làctea s'ha després del cel omplint la terra. Són els tramvies que baixen de la muntanya els nuncis de la blancor inesperada, els tramvies que passen sota els nostres balcons portant-nos el

present dels seus imperials convertits en paneres de magnolies i de camelies blanques.

I tothom sent una joia que no donen ni la guinda del maig, ni les fruites de l'estiu, ni els capvespres de la tardor. «Quan cau la neu de lo alt del cel hivernenc, com una pluja de pètals, és que més allà dels núvols resplandeix una primavera»--diu un altre vers japonès. I és aquest el sentiment de la neu, el d'una primavera que ens baixa del cel en lloc de sorgir de la terra.

Ponderem, ademés, la saviesa d'aquesta darrera nevada, que s'ha deturat als límits de la ciutat, car a les viles si el nevar complau, després se torna fang negre i brutícia permanent i pilots d'una heterogènia composició que omplen els recons dels passeigs, dels jardins i de les places. Aquest ha estat una mena de «nevada de natura» per a que la ciutat d'hivern no perdés crèdit i pogués anar a Vallvidrera o al Parc Güell, com si En Moragues hagués pintat una decoració. Neu de tramvia, neu de forada, neu d'atracció de forasters, neu que hauria d'haver caigut en diumenge per a que poguessin tocar al Tibidabo les músiques de regiment.

*Quel temps de chien! Il pleut, il neige;
Les cochers, transis sur leur siège,
ont le nez bleu.*

Gautier, quan se trobava amb un temps així, se tan-cava, i a la vora de la xameneia que li extenia els braços com una querida, llegia l'*Intermezzo*, de Heine, i el *Thomas Grain-d'Orge*, de Taine. Però Gautier veia nevar massa sovint. Nosaltres solament una vegada cada any, i com que ens fa l'efecte de que és el nostre dia dels Reis, sortim a fòra per a admirar a la naturalesa per primera vegada i tornar a la ciutat alegres. Perquè la neu posa bé a l'ànima, com escau el gelat al còs en la monotonía de un dinar massa llarg.

PARADOX

Perquè no escriuen els prosistes catalans

a) N'hi han que sí que escriuen, exemple: un que tots coneixem, que publica les novel·les estalonades i totes amb èxit.

b) Que no's compren els llibres? Vaja! Aquests mateixos llibres de que parlavem poden servir d'exemple. ¿I pot queixar-se la senyoreta Víctor Català de l'èxit de «Solitud», perquè no ha produït res més? Perquè no li ha vingut bé o no n'ha tingut ganes.

Creu molt fàcil el qui fa la pregunta trobar els llibres d'En Ruyra? Li agrairíem que'ns digués a on.

Que sab cap malvestat d'«Oriana» d'En Carner?

c) Que de lo exposat resulta que si no escriuen és perquè uns no poden, altres no volen i uns tercers, perquè, podent i volent, se'n veuen privats per la inefable mandra.

Aqueixa mandra que és la perdició de molts homes.

—Vol aquest, que és molt grotesc i molt d'actualitat?
—Ca, berret!... M'apedregaríen

Del Jardí dels humoristes

EL BELL GEST

Diuen que el cas és històric; i nosaltres com històric el transcrivim.

La diada de Santa Caterina és una gran festa a París. L'últim cop que va celebrar-se, en els *boulevards* s'hi establiren elegants basars on, voluntàriament, un sens fi de persones benemèrites expenien articles de tota mena a benefici dels soldats ferits.

Davant d'un d'aqueixos establiments que duia per nom *Boutique des Cocardes Mimi Pinson*, s'aturà un auto luxós i elegantíssim del qual ne baixà amb aire gentil i despampanant una hermosa senyoreta.

Una vegada dins de la botiga se li apropà un jove.

—Què desitja la senyoreta?

—Voldria un casquet ben elegant... Es per a un jove que és al front... Un casquet bò... Una cosa que estigui bé...

—Porta la mida?

—Sí, senyor; aquí la té.

—Molt bé... Doncs li aconsello que prengui aquest.

—Quant val?

—Vinticin francs.

D'una hora lluny se veia que a la fulana no li venia

de deu francs més o menys; però és allò, la mania de regatejar que tenen les dones. La senyoreta va somriure i exclamà:

—Oh!... vinticin francs, aquest casquet? Són masses diners!...

—Es el preu, senyora.

—Bé, vaja... ja me'l posarà a vint francs.

—Ho sento molt, però no m'és possible rebaixar-li res.

—Perquè no voldrà.

—Perquè el quefe de la secció ha posat preus fixes i no permet, de cap manera, que's regategi.

—Bé, doncs, si jo parlés amb aquest senyor, estic segura que m' rebaixaria alguna cosa.

—No ho cregui.

—On és el quefe de la secció? Que'l podria veure?

—Prou!... Miri, veu aquell escriptori de allà baix, al cap de vall del corredor? Doncs allà el trobarà. Ja pot anar-hi.

La senyoreta pren el casquet, i amb el seu somris més triomfant encara, es dirigeix al escriptori indicat.

—Dispensi, senyor...

El senyor, el que feia de botiguer o quefe de la secció aixecà el cap...

I aleshores la senyoreta, tota confosa, s'enrogí de galtes i va inclinar-se respectuosament:

—Estimat mestre...

El que feia de botiguer no era altre que el cèlebre compositor Gustau Charpentier, l'autor de *Louise*.

A regoneixè'l, la rica regatona va dir tota torbada i avergonyida:

- Estimat mestre, li volia sollicitar... un favor.
- Digui, senyora...
- Que'm deixés pagar cent francs per aquest casquet, en lloc de vinticinç que és el preu que està marcat.

ROY BLAS

La nota i els notables

Caricatura francesa.

- Dos *poilus* parlen a la trinxera!
- De que feies tú, quan eres civil?
- Jo? Era oficinista; i tu?
- Oh! jo era neurastènic!

Quan se va rebre la nota d'Alemanya, el Governador, obeint ordres madrilenyes convocà als directors de periòdics. Sempre que's vol enganyar a la gent se convoca en el Govern Civil als directors dels periòdics.

EL «TIO FRESCO»

—Ja sembla que tenen bemois aquestes solfes, però per a mi, és tot música celestial.

En Morote començà'l seu discurs encaminat a establir la profilaxis periodística. Allò que ell feu no era més que un prec que esperava seria atès. Les circumstàncies difícils, els perills internacionals, l'excitació de les «filias». Eren les dotze. An aquella hora sortia *El Diluvio* i en el seu editorial apareixia un «¡Viva España!»

El Governador s'esverà; els germanòfils cridaren i el senyor Junyent, d'*El Correo Catalán*, cridà: «Aixó és una provocació. Ja veu, senyor Governador, que no tenim altre remei que lluitar.» El Governador tornà a pregar pau i el bon senyor Junyent se resignà.

—Està bé, jo perdono l'article de *El Diluvio*.

Ningú d'aquells periodistes objectà res an aquell senyor que perdonava un article, però don Joan Barco, molt afable, observà:

—Senyor Junyent, digui que oblidarà l'article, perquè perdonar me sembla excessiu.

En Junyent no va saber què respondre, però més que mai va comprendre l'animositat dels alemanys contra'ls barcos.

Kultur

A l'Ateneu Barcelonès. Un senyor crida en el quartet del teléfon.

—Centrel... Centrel...

A l'últim el «Centre» respòn, i el distingit soci de l'Ateneu torna a cridar un número que no recordem i que escrivim per a posar-ne algú.

—Centrel... 3078, estrella.

L'estrella al costat d'un número indica comunicació amb estacions foranes. El Centre degué respondre; perquè'l bon ateneista tornà a cridar:

—3078, estrella.

L'esperarem a la sortida del locutori, per a coneixe'l.
Era un germanòfil.

Tot llegint

Se llegeix *La Veu* en una tertulia d'escriptors. En Xenius, l'escriptor cetípic, defineix als pobles en prototípics, cetípics i típics. És un glosari de germanofilia epicena.

Quan s'acaba la lectura el lector torna a llegir, mofeta, el títol del glosari: «Prototípus, cetípus i tipus».

El lector afegeix: El tipu és ell.

El bon espanyol

Un amic nostre marxa a París. Vol presenciar la guerra d'aprop, ésser un espectador de primera fila. Al cap d'una setmana escriurà als amics de Barcelona: «Tot marxa bé. La victòria és segura. Gela. Els teatres funcio-

—Barbres!... més que barbres!... Aixís me pagueu les proposicions de pau?

nen tots. El boulevard ja ha ressucitat. Solament durant dos dies a la setmana no's pot menjar més que un sol plat de carn, en el restaurant. Això no impedeix menjar un altre plat de carn en un altre restaurant.»

Bé, molt bé. L'espanyol ja ha vist i practicat la martingala. Però el nostre estimat amic arriba en la seva carta al capítol dels encàrregs. Salutacions amicals. Diaris. Els segells que acaben de sortir per a pagar la bandera que Catalunya regala a Verdún. El darrer llibre d'En Rusiñol.

No'n té prou i fa la darrera demanda: «Enviam desseguida—a París, 1917!—la partitura de «La Verbena de la Paloma».

En Paludaries fa de metge, sense saber un borrall de medicina.

Un dia s'hi presenta un client i li diu:

—No puc caminar, de mal que'm fan les cames. ¿Què li sembla que prengui?

—Jo, de vostè, pendria el tranvia.

Parla Bebé

Sol, solet
Vine'm a veure
Vine'm a veure
Sol, solet
Vine'm a veure
Que tinc fret!
Ah...!

Després de la exclamació final Bebé para de ballar i dirigint-se a pare i mare amb eloqüència insospitada, donats els seus, no anys, sinó mesos, diu:

Trobo que ja n'hi ha prou. Si aquest Sol solet de la cançó no surt aviat i no'm permet anar a pendre'l a la plaça Reial i al moll i a l'escollera i a la Diagonal, plaça d'Espanya, i demés llocs d'esbarjo per a les personetes com jo, me declaro colom o gavina, besties a les que plau el mullar-se, me declaro vigilant persona que's mulla per força o me faig peix, bestia que's mulla tota la vida. També podria declarar-me submarí però els meus sentimnets són francòfils i tinc rabia an aquests tiburons mecànics.

En fi: creieu vosaltres que perquè plou tinc de restar a casa hores i hores? Perquè tinc l'abric? De què em serveix la caputxa? Que no sabeu tapar-me la boca amb un mocador? No vaig a coll sense dir res i quan aneu al cafè bec horxata com una persona gran?

Doncs, prou romanços! Treiu-me a fòra. Anem allà on volgueu però anem. La qüestió és anar i fer gasto.

Mentres som a casa, tu, mare, me fas passar amb un

crostonet de pa i un terrocet de sucre candi; quan som al carrer ja m'arreglo servidora perquè el pare compri dolços i bombons de xocolata,

Aul anem, feu-me contenta, mentres baixem l'escala cantaré!

Ya llueve, ya llueve
La Virgen de la Cueva
Los pajaritos cantan
Las nuves se levantan.
Ya llueve...

2000

Gat de gener!

SONET

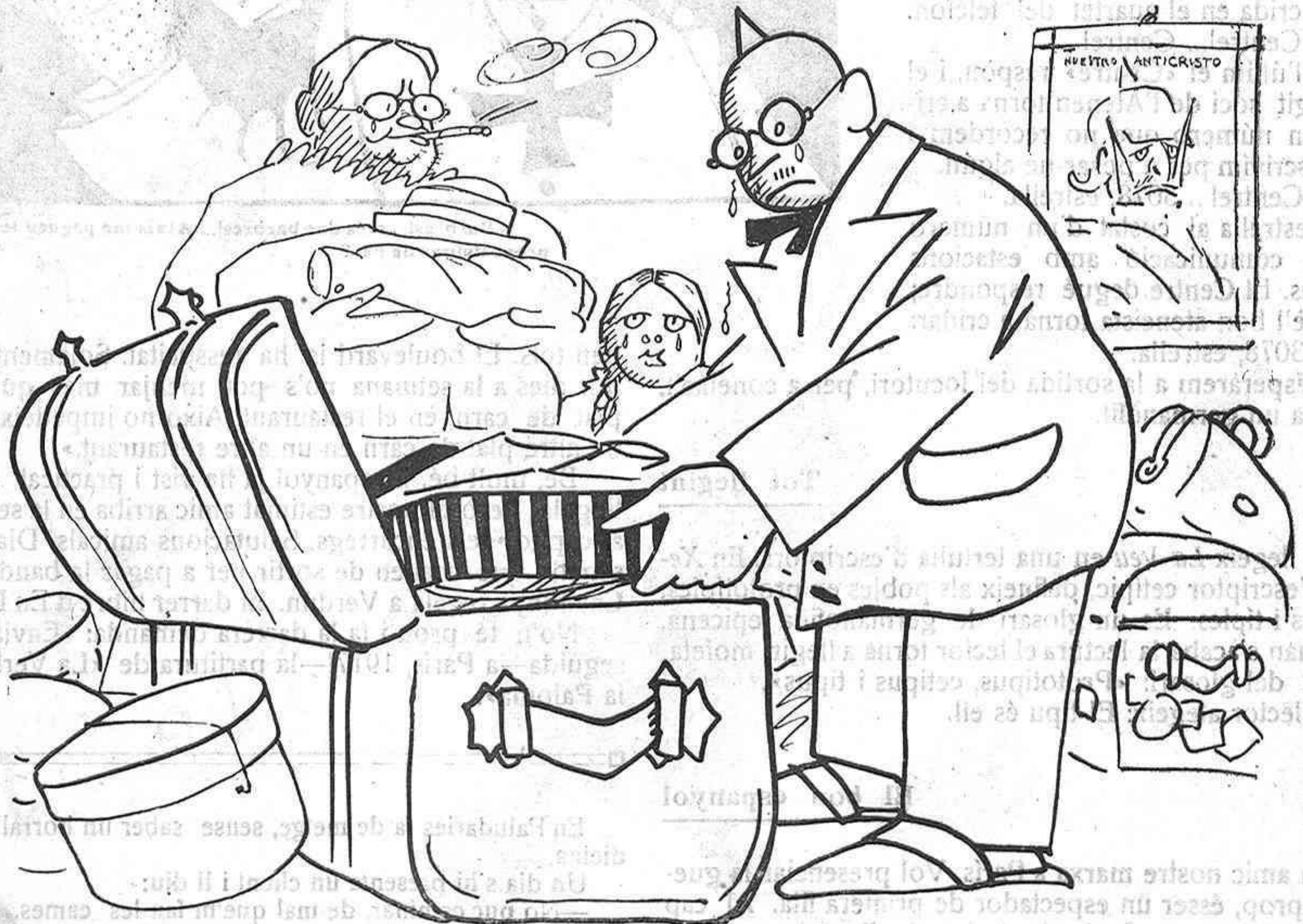
Les bruixes en aquest mes de genè
solen pendre les traces d'un gatot,
que en la nit tremolosa, va d'un bot
de la tapia enrunada an el carrè.

Sereno i vigilant saben prou bé
que no és gat el qui salta; és el bruixot,
que busca veure si introduir-se pot
dins honrada familia per mal fè.

—Emprò, ja sigui bruixa o sigui gat,
de l'esblaimada lluna a la clarò
s'oviren siluetes que fan pô...

Tal volta, algún *corrido*, embolicat
amb la manta, aprofita l'ocasió
saltant la tapia llest, sens fer remò!

E. VILARET

—Preparem la maleta, que ja ha arribat l'hora de tocar el dós cap a...
Andorra.

Cold-cream...

A propòsit del tancament de les farmacies els diumenges a la tarda, hi ha un aldarull formidable entre'ls farmacèutics. Apotecaris amunt, apotecaris avall, Comissió que va, Comissió que ve i no's posen d'acord de cap de les maneres.

Nosaltres ho arreglaríem d'una manera ben senzilla: Que tanquin tots, els diumenges... i els altres dies, i d'aquest mode tothom estaria bò. Fòra remeis, fòra mals.

En aquells temps que ara en diem atrassats—¡ai, Senyor!—que la gent es curaven les malalties amb els elements que la Natura, sempre savia, els hi ofería; herbes bullides i tot just escaldades, cataplasmes, banys de peus, xeringaços, sangoneres, etc., etc., el número de malalts era tan reduït que el que ho estava casi bé feia un mal paper. Però avui, gracies a la Química, a la Bacteriologia i a la Seroterapia ens ha arribat un feix tan gros de acabats en *al*, en *ol* i en *ina*, que forçosament havia de portar lo que ha portat, aquest daltabaix d'*itis* que'ns posa els cabells de punta, que quan no fa mal el ventre en fa el pit, quan no en fa el pit en fa el cap i quan no en fa el cap ben poc se n'hi falta.

Abans el que no podia dormir sortia a pendre la fresca, a fer exercici, i cansant-se s'adormia. Avui, no. La Terapèutica moderna, comprenent sens dubte que la fresca costipa i que un mal ne porta un altre, com els convidats, ha substituït la fresca pel veronal, el cansament pel sulfonal i l'exercici per l'adalina; i això, que dit aixís fa tant

LA NIÑA GORDA

—Remei segur contra l'obessitat? Ja ho sé: un viatge de quinze dies per Alemanya.

d'efecte, no és altra cosa, estimat lector, que extracte de sòn, comprimits de sòn, que te'n prens un i t'hi adorms i no't desperdes fins a les onze, però tant abatut i tant fret com si vinguessis del Montseny en mànigues de camisa. Abans el que tenia picor se la feia passar gratant. Ara també; però prenent unes gotes depuratives, perquè acabem de descobrir que una cosa tan antiga com la picor vé de les sangs brutes, i segurament que els depuratiu es prenen per allò de que *un clavo saca otro clavo*.

Els nostres aliments són mixtificats—ens deia l'altre dia un amic farmacèutic—ens embruten l'estómac, no ens nutreixen, no s'assimilen, i l'Estat i l'Ajuntament que haurien de vetllar, per la *patria* dels ciutadans, no se'n cuiden.

—I vostès, què fan?

—Els ajudem—digué sense fixar s'hi.

—¿...?

EDUART MARIA

Un jugador empedernit se troba al llit, malalt, a les portes de la mort.

Dirigint-se a la família, exclamà el metge:

—No hi ha res a fer; amb prou feines que arribi a les dotze de la nit.

L'agonitzant, que ho sent, s'incorpora i crida:

—¿S'hi juga vint naps que arribo a les dues de la matinada?

ELS DOS PINXOS

A un matón de carreró, anomenat el *Pulit*,

li va da una bofetada un altre pinxo, en *Ruskin*.

Això va passà una tarde al saló de ball, «*Parish*»,

entre una gran concurrència de fulanos per l'istil.

Varen transcórrer alguns anys, a lo menos cinc o sis,

des d'aquell fet i els dos pinxos ni un sol cop s'havien vist

fins que la casualitat, un diumenge al dematí,

sense pensar l'un en l'altre, va posar-los fit a fit;

i allavors, al *bufadó*

el *bufat* li digué aixís:

—Celebro l'encuante i ara, si tu ets home d'esperit,

espero que aquella *bufa* que'm vas donar al *Parish*,

i que jo no't vaig tornar, me la daràs an aquí.

Advertint que si aquell dia no vareig fer-te un *estrip*

a l'epidermis no fou per *canguelo* com vas dir

a la *Xula* i a la *Xata*,

a en *Tripetes* i an el *Xic*;

no va ser per covardia sinó per altres motius.

Per consegüent gran *baliente*, terror dels *espachins*,

vinga aquella bofetada

que jo acabo de fè un *riu*

no fos cas que, com llavors,

que vaig fè un paper molt trist,

per sorpresa m'atrapessis

amb els *dallones* a dins.

*

Mostrava tanta arrogancia

el sarauista *Pulit*

que a semblant provocació

va contestar en *Ruskin*:

—Home, aquella bofetada,

francament no'm veig amb pit

de tornar-te-la a donar,

però, en canvi... aquesta, sí.

AGUILETA

La neu

Als que vivim dintre la ciutat, la neu ens ha vingut a fer babarotes vestint de núvies o de primera comunió les alteroses muntanyes dels encontorns. Nosaltres no hem fet més que mullar-nos, fanguejar, anar d'un xipoll a l'altre i tornar a casa amb els peus frets i els pantalons esquixats.

I és empipador això. Ha nevat per tot arreu menys a Barcelona. Perquè aquest despreci a la nostra ciutat? Perquè no la podem veure vestida de blanc una vegada a la vida?

Això no és just; l'Aguilar ja ho diu que tenim els peus de fang i el cap d'or com aquell fulano que s'empeca, Daniel, però ell que digui lo que vulgui, el certus és que volem regenerar-nos i tenir els peus de neu alba (no ministre) i el cap de núvols, aquells núvols d'il·lusió de que parla En Díez-Canedo.

Nubes blancas, nubes grises, nubes de color de rosa.

LAS CIEN MEJORES POESÍAS LÍRICAS DE LA LENGUA FRANCESA. Traduïdes directament en vers per *Fernando Maristany*.—Amb la publicació d'aquest llibre, molt simpàtic de format i d'exquisida presentació, el senyor Maristany acaba de fer un gros servei a les lletres i principalment a molts lectors d'Espanya, que per ell podran capir tota l'immensa valúia de la producció francesa de quatre segles ençà.

No té res de senzilla ni de fàcil la tasca d'aplegar en un volum manuable les més belles mostres de l'abundosa i esplendent poesia lírica de la patria de Racine, aplegar-les i trasplantar-les amb cura i amor, de manera que no perdin l'original fragància, el personal estil, ni la deguda intenció. No obstant, cal reconeixer que el trasplantador n'ha sortit ben airós. Ademés del bon gust i encertament en la tria, es veu que ha presidit la més escrupulosa fidelitat en la traducció; la majoria de les composicions conserven, unes, la sobrietat i la armonia i altres la fina ironia, i totes aquella elegància transparent que caracteritza als versaires de la noble terra veïna.

Totes les cent poesies que constitueixen aquesta ben seleccionada antologia que comprèn desde Villon (1431) fins a Moreas (1910) són interessants i es llegeixen amb gust. Pot-ser en algunes, tocant a forma, s'hi descobreix alguna manca de musicalitat, algun petit defecte de pur lirisme, però que ben mirat, creiem que encara fa favor al traductor, que ha pecat per honradesa literaria; que ha preferit que li diguin fotògraf fidel a que'l tractin de russinyol embustero.

Completa el volum un apèndix en homenatge a Emili Verhaeren.

LO QUE QUIEREN LOS FERROVIARIOS.—Un follet que conté una exposició raonada i argumentada de les principals aspiracions del personal de ferrocarrils d'Espanya, i que la Unió Carrilaire (Secció Catalana) acaba de editar, a fi i efecte de divulgar arreu les causes del malestar pregon que senten fa temps els obrers d'aqueix ram.

LA TRACCIÓN FERROVIARIA ILUSTRADA.—Acabem de rebre el número 560 d'aquesta interessant revista que dirigeix el notabilíssim pèrit en la materia D. Lluís Zurdo Olivares. Conté un detallat i pacientíssim treball de dit senyor, sobre

El nudo asturiano de «Pajares», atapeït de il·lustracions, i grafics.

DE VALENCIA A MADRID.—Una noveleta de Vicens Almela, que publica en el seu darrer número la biblioteca «Los Contemporáneos».

L'AVI.—Quadro de costums catalanes, en un acte i en vers, original de don Joaquim Riera i Bertrán. Forma en la Col·lecció de la Biblioteca d'Autors Catalans «Lectura Popular».

SEPT SCIENCIES

ESPURNES DE LA GUERRA

No sabem veure la transcendència que alguns volen donar a aqueixa contestació del Govern espanyol a la darrera nota alemanya sobre el bloqueig dels submarins.

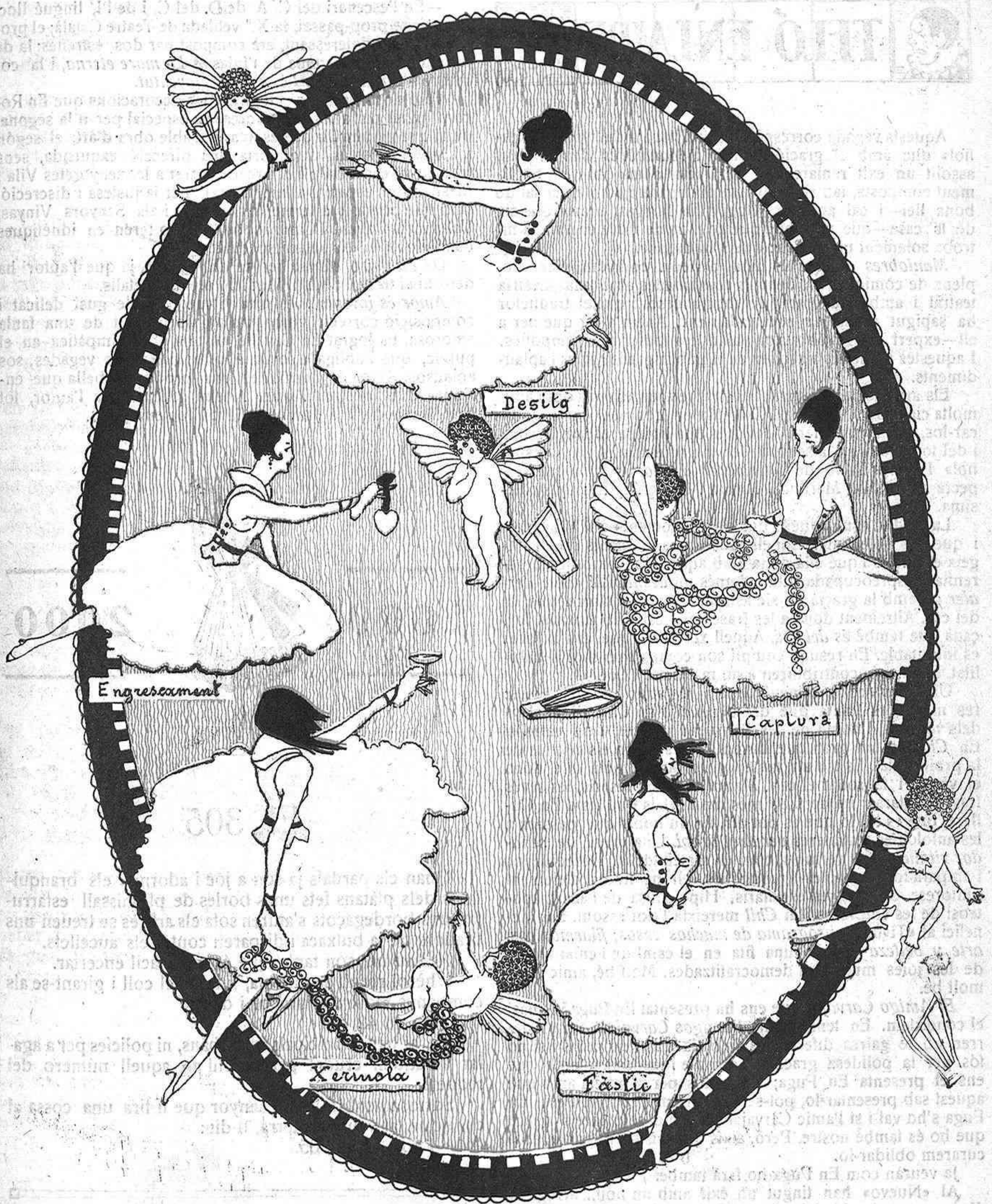
El text de la tal contestació encara no el coneixem. En els presents instants sols havem pogut averiguar tot allò de que «la dignidad de España ante todo»; de que «el pabellón nacional quedará a salvo»; de que «los ministros guardan sobre este punto delicado la más absoluta reserva»; de que «el Gobierno quiere permanecer neutral a todo trance, continuando en la misma línea de conducta seguida hasta ahora»... I, mentrestant, els submarins germànics vinga tirotejar, torpedejar i enfonzar tants barquets mercants espanyols com troben en les zones de guerra i en les que no ho són; i tant de parroquià ens serveixen, que fins s'entenen en destruir els vaixells que van d'un port a l'altre de la mateixa Espanya.

Això no vol dir que un que altre patriota no se senti les sangs bullir i que no's comencin a llegir en alguns diaris articles fogosos amb títuls tot negretes d'aquells que diuen «La hora solemne», «O ahora o nunca», «¡Viva España!», «Cid, levántate y anda», o tonteries per l'estil; com sortiran també d'aquí quatre dies alguns cridaners amb banderetes, com se obligarà an En Parera, el pianista del «Cafè Condal» que toqui la Marcha de Cádiz i com és possible que surti algun poeta escaducer que vulgui imitar a En D'Anunzio, llençant proclames intervencionistes des de dalt d'un aeroplà.

Però el record de les nostres funestes guerres colonials i la tartarinada de don Clodoaldo amb els Estats Units és tan fresc en el nostre poble, blavejat de tantes garrotades, que, si fós el poble que hagués tingut de redactar aqueixa contestació a la cèlebre Nota alemanya, estem segurs que ho hauria fet en aquests termes precisos i no en cap altre:

«Senyora Alemanya: Com que per força els pengen, sabrà que els espanyols estem conformes amb tot quant ha tingut l'honor de comunicar-nos. Pot continuar fent, a casa nostra, lo que li dongui el gust i la gana, amb la seguretat de que no serà molestada en lo més minim. Hi han nacions que han nascut per a fer de llops i altres per a fer de bèns. A nosaltres Déu Nostre Senyor no'ns ha cridat per a la guerra, sinó per a la pau. I fins per a la pau, ens preparem malament. Perquè si es determinen a venir a firmar la Pau a Espanya, com creiem i ens eh considerarem molt honrats, és molt possible que a falta d'un altre hotel, els haguem de portar a «Sant Agustí.»

XARAU

AL·LEGORÍES

(Pàgines forasteres)

Les cinc fases del amor modern

Aquesta vegada correspon l'actualitat als del teatre «Español» que amb el graciós vodevill *Maniobres d'amor* han assolit un èxit remarcable. Se tracta d'una obra tan hàbilment composta, tan riallerament dialogada i amb tanta sal de bona llei—i cal aquí fer l'elogi d'En Burgas, encara que sia de la casa—que el públic que no para de riure en tota la nit troba solament un defecte: que n'hi ha poc.

Maniobres d'amor és una perfecta comedia d'enredo, plena de còmiques incidències combinades amb una mestria teatral i amb una gràcia del tot franceses i que el traductor ha sapigut conservar encertadament. Anem a dir que per a ell—expert i vigorós autor—això era bufar i fer ampolles. I aquestes ampolles aixequen en el públic grans rialles i aplaudiments.

Els artistes de l'«Español» interpretaren aquesta obra amb molta ciència vodevil·lesca. Cal tenir en compte, per a judicar-los, que això de fer vodevill és una branca especialíssima i del tot aïllada en la selva de les interpretacions. A l'«Español» l'interpretació de *Maniobres d'amor*, per lo que respecta an En Mir, Martínez, Tormo i Galcerán, fou ajustadíssima.

La Jordi tingué aquells dos o tres moments que té sempre i que no fallen mai. Aquells dos o tres moments que li exigeix el públic i que ella dóna amb aquella sonambulesca serenitat despreocupada. Lluí ademés un *deshabillé* molt *dernier cri* amb la gràcia un xic astorada i un xic cínica que és del cas. Altrement donà a les frases que calfa la luxúria forçada que també és del cas. Aquell *xato meu* que diu la Jordi es inimitable. En resum: complí son comès amb molta habilitat. Els demés contribuïren a no malmetre l'èxit.

Un altre acontèixement devem registrar i no dels petits: res menys es tracta que del benefici d'En *Chil*: l'Himalaya dels vermut, l'home de les pensades, l'Ibsen dels cartells. En *Chil* és tan gran que, davant d'ell s'obren els camins de la profunditat. Es tan alt, tan epopeic, tan valencià que dóna el vèrtig i fa rodar el cap. Maura dels empresaris, les seves frases restaran immortals; més immortals que les d'En Cullaré, que és tot lo que es pot dir. Es un home que passarà a les antologies teatraleres *per dret propi*. Una mena de *senador vitalicio* dels vermut, com ell mateix diria. Descobridor i amparador de tiples i còmiques, ell ha nodrit d'element pintoresc els nostres escenaris. Hipotenusa de l'acert, apoteosi de les empreses, En *Chil* mereixia l'èxit assolit. Son benefici al «Tívoli»—*programa de muchas cosas; filarmònics, arte y belleza*—marca una fita en el camí de l'enlairament de les joies musicals i democratitzades. Molt bé, amic *Chil*, molt bé.

El Amigo Carvajal que ens ha presentat En Puga ja quasi el coneixíem. En tenim tants d'*amigos Carvajal*! Aquest darrer no té gaires diferències amb els seus semblants i si no fós per la polidesa graciós i amable i justíssima amb que ens el presenta En Puga; si no fós per la gràcia amb que aquest sab presentar-lo, pot-ser l'hauríem rebutjat. Però, En Puga s'ho val i si l'amic Carvajal és amic seu, farem veure que ho és també nostre. Però, aixís que ens sia possible, procurarem oblidar-lo.

Ja veuràn com En Puga ho farà també.

Al «Nuevo» han tingut un èxit amb un nou... arreglo... diguem-ne *arreglo* del senyor Cadenas i Mas, amb música d'En Gilbert, *El amor en automóvil*. Es una obra vistosa, entretinguda, de música fàcil i lleugera. Una obra en la que hi troben delectança els sentits. Fou molt aplaudida.

I de *La Concha*, qué? Pues de «*La Concha*» ná. Tot això hauràn d'agrair-nos els autors.

FARFARELLO

—En l'escenari del C. A. de D. del C. i de l'I, tingué lloc, diumenge prop-passat, la X.^a vetllada de Teatre Català; el programa, força interessant, era compost per dos estrenes: la de la refundició del drama de l'Iglesias *La mare eterna*, i la comedia d'En Pere Cavallé, *Amor es joventut*.

Vagi nostre primer el·logi per les decoracions que En Rocarol pintà per a les dues obres, en especial per a la segona. de la que podem dir que és una veritable obra d'art; el segon a l'Ignasi Iglesias, que portà una direcció exquisida, sens mancar-hi cap detall; i el tercer i darrer a les senyoretas Vila i Mestres (en especial a la primera), per la justesa i discreció. amb que portaren a terme llurs papers i als Senyors Vinyas, Valldaura, Sirvent i Camprodón, que ho feren en idnètiques condicions, en els seus respectius.

De *La mare eterna*, res caldrà dir-ne, ja que l'autor ha dedicat el treball de la refundició a petits detalls.

Amor es joventut, és una comedieta, de gust delicat i composició correcte, amb quin argument, tret de una faula amorosa, ha lograt En Cavallé, fer una obra simpàtica an el public, que l'obligà a sortir a rebre diferents vegades, sos aplausos. *Amor es joventut* es una producció bella que enriqueix, el nostre Teatre. Nostra felicitació a l'autor, tot profetitzant-li en la dramaturgia un lloc envejable.

2000

2000

El 305

Quan els pardals ja són a joc i adornen els branquillons dels plàtans fets unes borles de plomissall estarrufat, uns bordegaçots s'aturen sota els arbres se treuen uns tiradors de la butxaca i disparen contra els aucellets.

Ne cau un; són tants, que és molt fàcil encertar.

L'hèroi recull sa víctima, li torça el coll i girant-se als companys mostra el tirador i diu:

—Es un 42.

No hi han municipals, ni urbans, ni policíes per a agafar an aquell crudel germanòfil an aquell número del requetè.

Sortosament hi ha un senyor que li tira una cossa al cul i que, al veure'l a terra, li diu:

—I això és un 305.

La picardía del servei.

Dos camarers d'un hotel de primera classe s'estàn comunicant les seves gangues.

—Tu ¿com és que an aquella vella reganyosa que mai te dóna propina, sempre li estàs dient: «Moltes gràcies, senyora?»

—Molt senzill; perquè no vui que'ls altres clients del hotel agafin la mala costum de no donar-ne.

CARNESTOLTES

Quan Déu creà a l'home a la seva semblança, la veritat imperava, l'home era home; la dona, dona; el conill, conill, i la sardina, sardina. Però vingué la serpentina amb la seva poma enmetzinada de vergonya, i aquesta mala bestia de vergonya—*bacillus vergunosus*—empestà als nostres rebesavis i a tota llur descendència amb la malaltia coneguda per pecat original.

Eva se col·locà la fulla de figuera, i son marit Adam una altra fulla, qui diu de bruc. La qüestió és que ja anaven disfregats. I des d'aleshores, quan s'ha volgut fer el natural s'ha necessitat careta.

Enrecordem-nos de Noè. Va tirar per la beguda, i els seus fills, Sem, Cam i Jafet tingueren de tapar-li les vergonyes perquè s'havia entregat de veritat a les seves aficions. Les coses s'han d'amagar.

I aixís hem anat seguint.

Se disfregà el savi Salomón; se disfressà Juli César;

dissimul, una vegada bé podien disfregar-se amb tot descaro o si es vol no disfregar-se. I vinguen saturnals i lúpercals i vinguen els cèlebres Carnestoltes de per tot arreu del món.

Se n'han fet a París, a Roma, a Madrid, arreu del món,

diuen que una dona se va disfressar d'home per a poguer fer de Papa.

I això de la vergonya ens portà a la mentida, i al no saber dir veritat sense la cara tapada. Lo que hi ha és que la gent trobaren que si tot l'any anaven disfregats amb

però s'ha de proclamar, amb veu ben alta, que cap d'ells ha aconseguit la plenitud del de Barcelona.

En lloc s'havia pensat en bastir un palau per a l'emperador de la veritat dita amb careta; en lloc del món ha nascut un Junyent que vigilés amb telescopi la seva arribada; els Gavilans, Fallers, Embuts i altres altres són cosa nostra i ben nostra, i d'ells ens enorgullim tots els que som de soca i arrel ciutadans lliures de Barcelona.

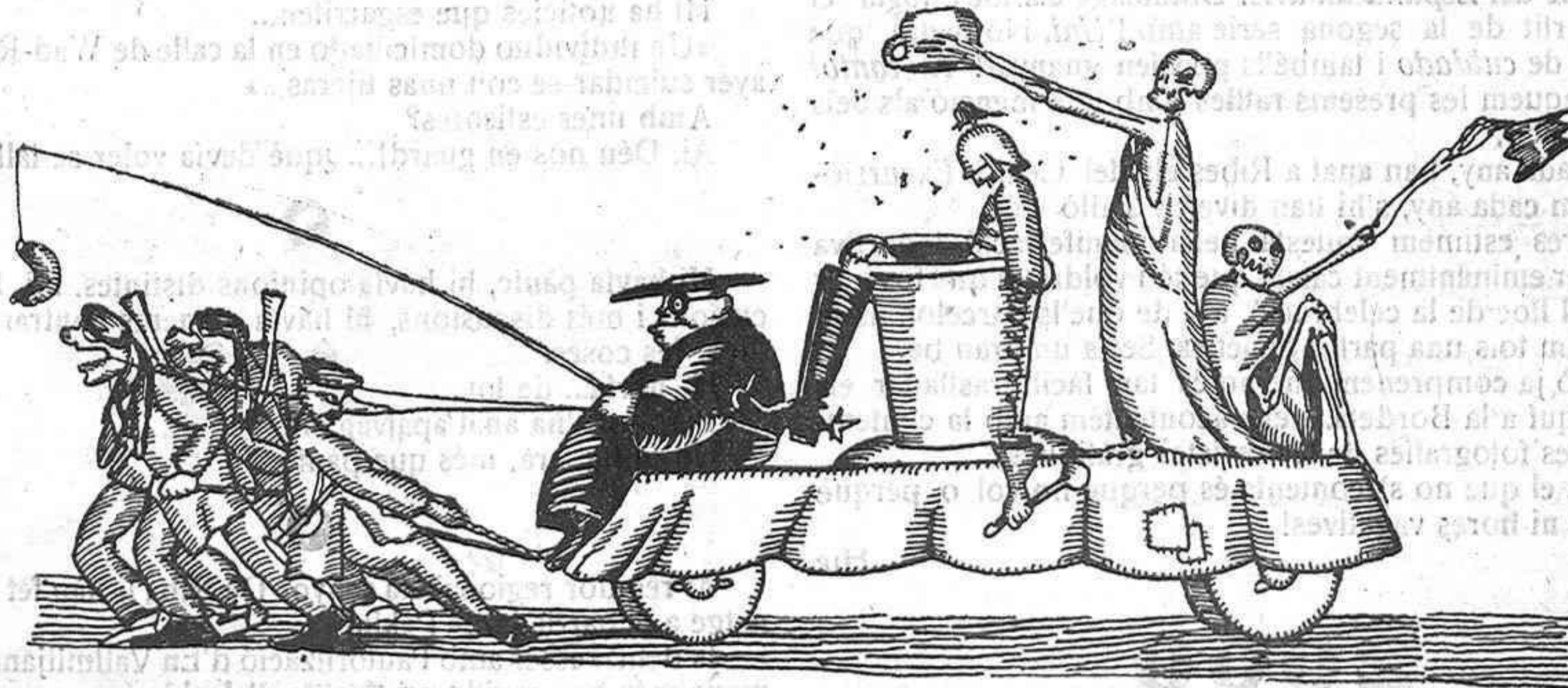
Aquest any qui ha començat a disfressar-se ha estat el senyor Guillem, rei de Prussia. S'ha disfregat de tot-poderós i vol fer por als altres, però aquests li han contestat:

—Ja't conec, herbeta, que't dius marduix.

Aquí a Espanya ha vingut com els morts que volia cremar la Inquisició, en forma de ninot.

Els seus li han bastit una carroça que mena un senyor rector i estiren els requetès.

Rieu-se'n.

Oru

ELS DEPORTS

A benefici del jugador Torralba, bon xicot excel·lent mig ala, que ara entra al servei militar, se jugà diumenge passat en el camp del *Barcelona* un partit entre'l primer equip d'aquest Club i'l *Terrassa*, campió de segona categoria.

El *match* havia despertat espectació perquè no fa gaire temps que'ls terrassencs guanyaren als barcelonins en un partit amistós i ademés compten en les seves files jugadors com En Massana petit que són de primera categoria.

Hi havia, doncs, bastanta gent, lo que ho celebrem perquè aixís en Torralba podrà recollir les mil cinc centes del *ala*, que ja s'ho mereix.

En quan al partit, en la primera part fou molt igualadet, acabant dos a un a favor dels barcelonins. Però se li ocorregué a n'En Gracia, de Terrassa, fer un goal amb bastanta *idem*, cap allà la segona part, i fillets de Déu!, els barcelonins picats en l'amor propi, tornaren per la seva categoria i allà van *goals!*

Començaren per colocar-ne un, després un altre i un altre i un altre i... ja perdérem el compte. Allò semblava una *fusedada* en tota regla. Amb un xic més arriben a la dotzena.

Naturalment, tothom ajudà a no abusar del dèbil, i En Bru tirà un *penalty* als núvols i el *referee* perdonà una serie de *fauts* bastant marcats. En resum: que s'acabà el partit sis a dos, i bon profit!

Ah! En Massana petit estigué a l'alçaria del betum. I doncs, què hem de fer, *Alfredo?*

Però la veritable sorpresa de la setmana futbolística és la derrota del *España*, el futur campió, a Sabadell, jogant amb el Centre de Sports, per tres *goals* a un.

Senyors, no'm negaràn que'l futbol té coses despampants.

Per això, hem de dir que un resultat aixís amb el *Sabadell* o amb un altre Club ens el temíem qualsevol dia per a els vermells soldats d'En Casellas.

Sempre han pecat de guardar-se totes les energies per a la segona part dels partits, fent els *goals* victoriosos, devegades, cinc minuts abans d'acabar. I això que fins fa poc els ha sortit bé, qualsevol dia havia de fallar-los.

I els fallà diumenge. En la primera part el *Sabadell* els havia fet tres *goals* i en la segona volgueren fer la pau i guanyar. I no pogueren arribar a lograr els seus intents, malgrat tots els esforços. Veuen com al últim te raó el ditxo, de que mai segones parts seràn bones?

Però això en mig de tot és una sorpresa que convenia. Ara el Campionat tornarà a pendre interès, perquè'l *Barcelona*, cada dia més coesionat — malgrat l'eliminació d'En Garchi—s'animarà per veure si pot arribar al primer lloc. Que ara ja no li serà tan difícil si s'espavila.

Ah! I als del *España* un avís. Diumenge els toca jugar el primer partit de la segona serie amb l'*Unl*. No badin, que són xicotets de *cuidado* i també'ls podrien guanyar! Al *tantol!*

— Tanquem les presents ratlles amb una menció als dels esports de neu.

Com cada any, han anat a Ribes els del Centre Excursionista. I com cada any, s'hi han divertit d'allò més.

Nosaltres estimem aquesta bella manifestació deportiva pel caràcter eminentment català que té i voldríem que fos més a la vora el lloc de la celebració, a fi de que'ls barcelonins hi prenguessim tots una part més activa. Seria un gran bé.

Emperò ja comprenem que no és tan fàcil traslladar els Pirineus aquí a la Bordeta. I ens acontentem amb la contemplació de les fotografies de les revistes gràfiques...

Es allò, el que no s'acontenta és perquè no vol o perquè no té calés ni hores vagatives!

HIP

Extraiem d'una nota oficiosa:

«La Comisión organizadora de las próximas fiestas, asegura que este año el Carnaval resultará animadísimo.»

Ho creiem així mateix.

Sobre tot si aquest bullit de la guerra s'embolica, com és molt possible, i toquen a mobilitzar, ja veuràn que animat!...

Tots anirem disfregats.

Per disposició del Govern ha sigut notablement reforçada la vigilància pels voltants del «Matadero» de Gracia on, com saben els nostres llegidors, hi han allotjats alemanys, turcs, búlgars i austriacs.

Alguna n'han feta, quan els vigilen tant.

El baile blanco.

Dimarts els barcelonins presenciarem un bonic espectacle. Els automòbils que van i venen de Rubí i molts carros procedents de les afores, portaven el toldo amb mig pam de neu.

Aquí també va nevar, però les gràcils bolves de neu, al arribar als nostres carrers, perderen tota la seva gracia.

Vaja, que la nevada, a Barcelona, ha tingut tots els seus defectes, sense cap de les seves hermoses qualitats.

No ha sigut més que una fàbrica de fanguetes i de panallons.

Una noticia que, segurament, regositjarà als nostres llegidors.

Havem rebut la visita del ex cabo Gironés, que, a la fi, gracies a les nombroses gestions que's feren darrerament, ha sigut posat en llibertat.

El pobre Gironés, a pesar del seu llarc calvari, se mostra amb dalit i jovial, havent corregut a abraçar al seu desventurat pare, que devia esperar-lo amb les llàgrimes als ulls i els braços oberts.

L'enhorabona!

Maul!

«El senyor Dalmases, de la Defensa Social, ha visitat al nou Governador per a parlar-li de la pornografia.»

Horror!

Després diràn de la moralitat de certes persones!...

Hi ha notícies que esgarrifen...

«Un individuo domiciliado en la calle de Wad-Ras, intentó ayer suicidar-se con unas tijeras...»

Amb unes estisores?

Ai, Déu nos en guard!... ¿què devia voler-se tallar?

Hi havia pànic, hi havia opinions distintes. Hi havia discussions i més discussions, hi havia maneres contraries de judicar les coses.

Hi havia... de tot.

Però tot s'ha anat apaivagant.

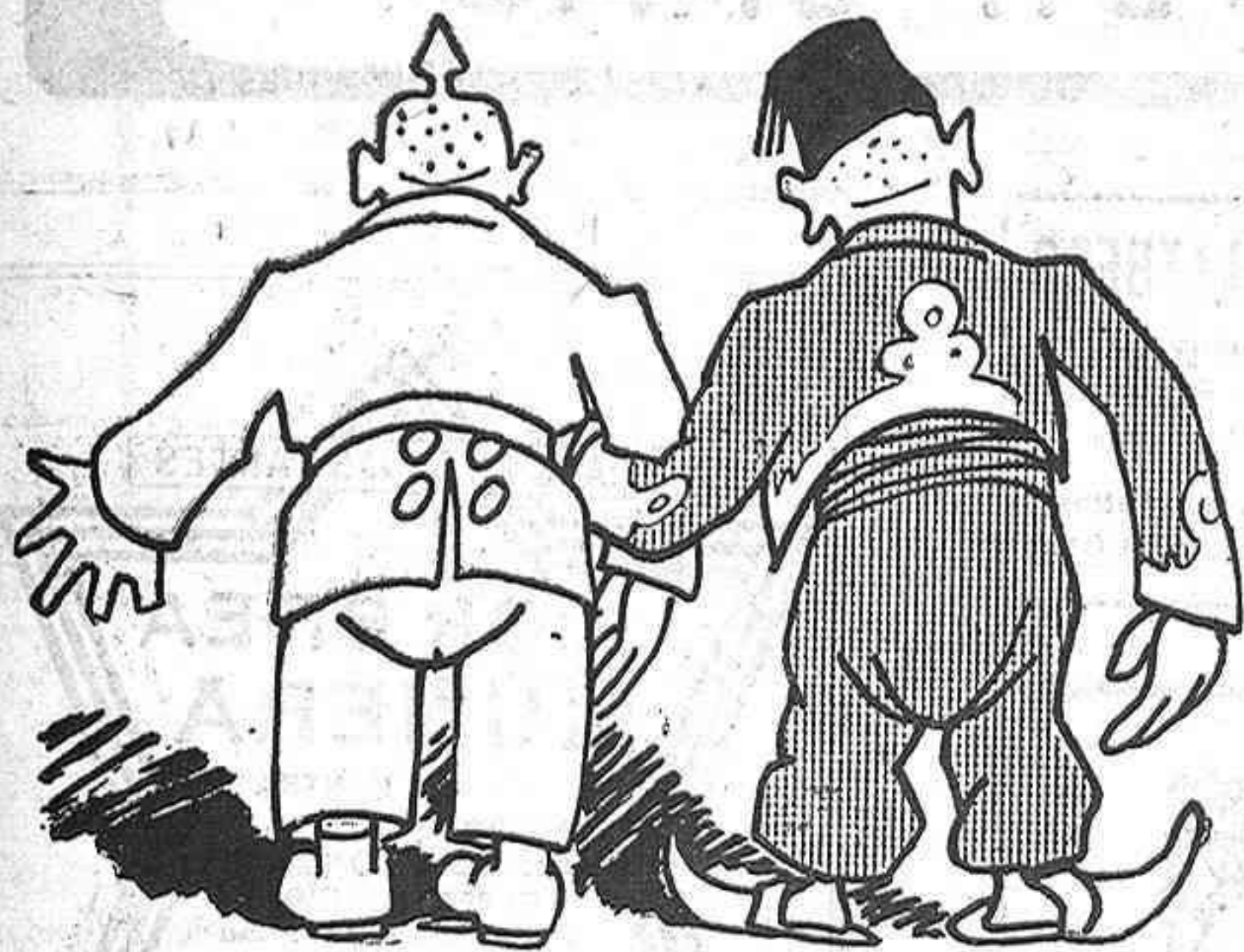
No hi ha, ara, més que pànic.

Al regidor regionalista senyor De Riba li han fet un homenatge a la barriada de Pekín.

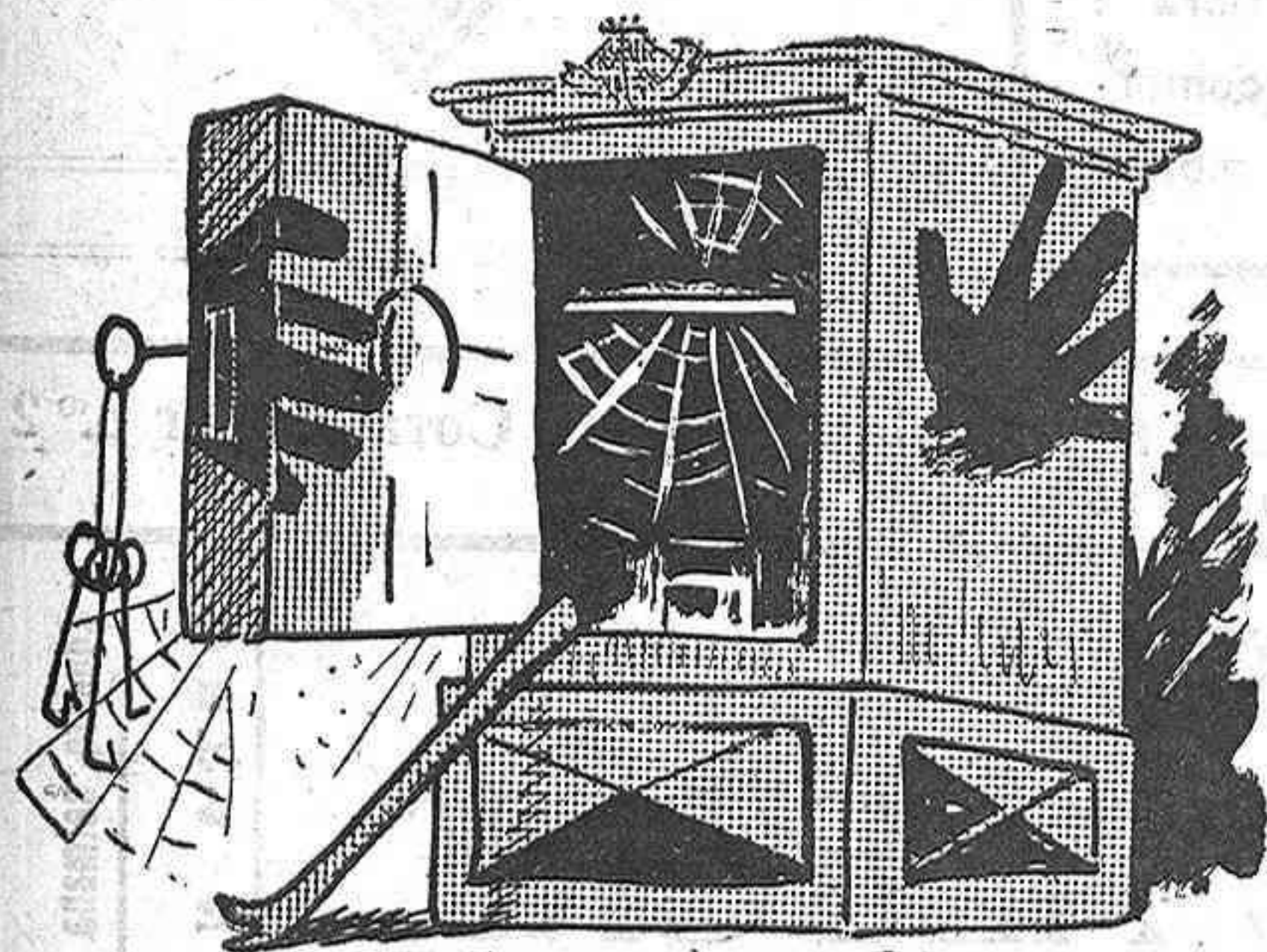
Ja deuria ésser amb l'autorització d'En Vallmitjana, que allà mana més que regidors i tinents d'alcalde.

2000

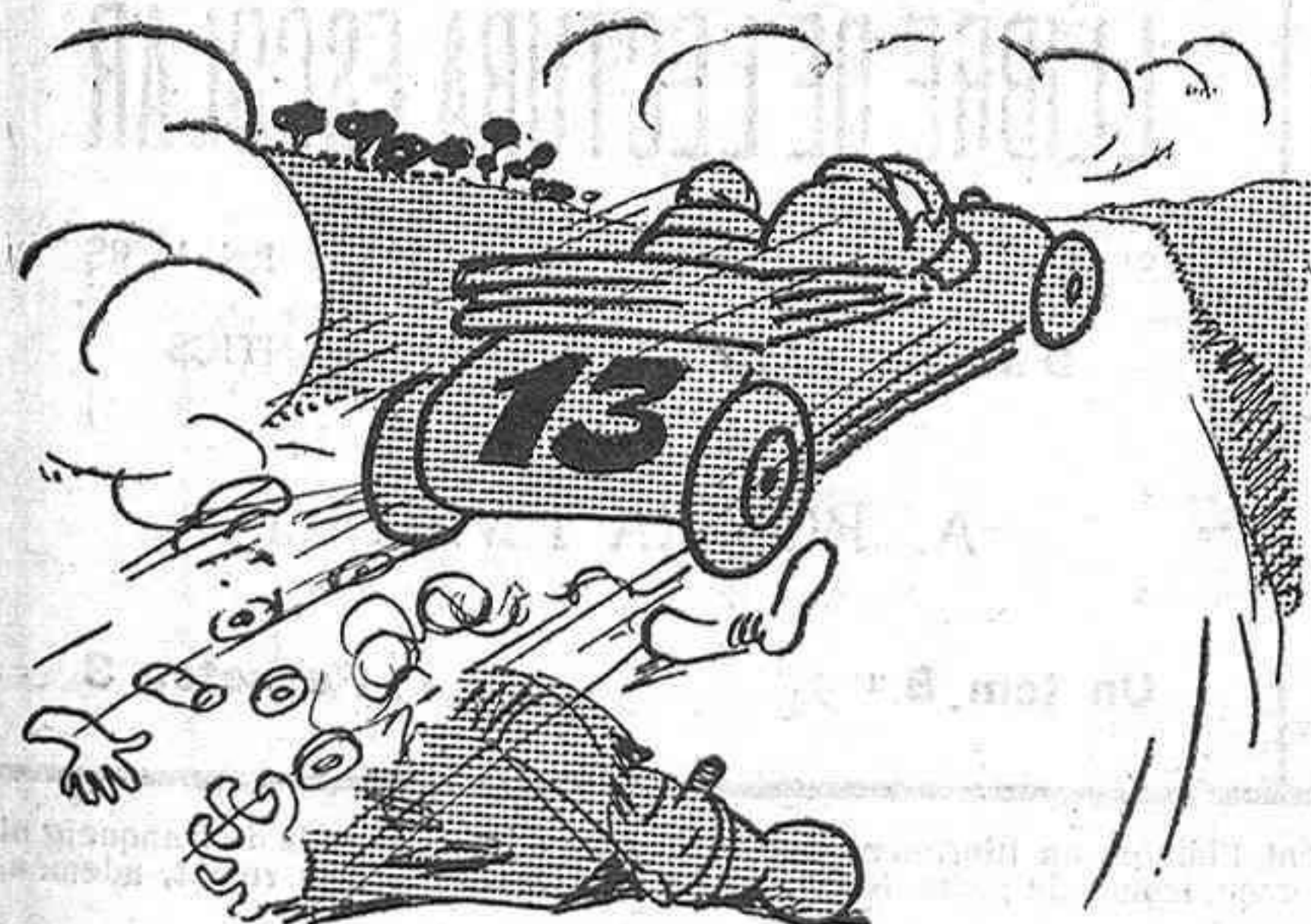
PEL·LÍCOLES DE MODA

«Los dos pilletes»

«La huella de la mano»

«El coche número 13»

Com hauràn vist, el temps no ha pogut ésser més desagradable aquestos darrers dies, aigües, vents, fret, neus... demanin.

Ja té raó ja el venedor de diaris de la Plaça de Catalunya que cada mig dia crida.

El Tiempo, el mal tiempo! El mal tiempo!
Tothom hi està conforme.

S'ha inaugurat amb molt èxit a les Galeries Laietanes l'Exposició a benefici dels Legionaris espanyols.

Els germanòfils la miren la guaiten per tots costats i no veuen per on mossegar. Doncs pensin que això no és més que'l vermut. L'àpet—que nosaltres celebrarem i a ells els farà mal—serà el Saló d'artistes francesos.

Paciencial! ¡Quines dents més llargues!

A «Romea» hi haurà teatre català. Sembla que definitivament s'han entès les Empreses. ¡Al·leluia!

Al ensems diuen si l'Ajuntament farà un teatre a la Reforma...

Hi ha qui creu que En Marsans també vol emprendre a l'hivern una altra temporada catalana.

Abans ningú. ¿A veïam si ara serem masses?

Dimarts que vé, dia 13 donarà el «Círcol Artístic» un ball de disfresces al teatre de «Novedades».

¿Dimarts i 13? Ve't-aquí una senyal de mala estrugancia. ¿Això explicaria, pot-ser la mala pata d'En Vázquez?

Perquè que an En Vázquez li han anat darrerament un xic *desiguals* les coses en relació amb el «Círcol», és evident.

¿Serà per fixar balls en dimarts i tretze? ¿Serà pel retrat de don Alfons?

Els germanòfils ara són més neutrals que mai. Ja ho crec, ja.

Si'ls pregunteu als molts alemanys que hi ha a Espanya ja veuràn com també són d'allò més neutrals, absolutament neutrals.

I els diaris germanòfils, què han d'ésser, pobrets? Com que si se trencava la Neutralitat, per a ells si que... tururut dotze hores!

Llegim:

«Encuéntrese en esta capital el señor cónsul de España en Viena.»

Bufa!... Ja estem aixís?

Que pot-ser li han donat els despatxos?

La nostra aristocràcia barcelonina ha començat ja la tanda d'*assalts* de Carnestoltes.

L'altra nit ja varen assaltar una *morada soberbia*, que diu En «Silvano».

Tothom duia la seva disfrega; els aristòcrates i els senyors Esteves.

I deia un *asistente* al sortir de la festa:

—Es disfrecen?... Per què ho fan?

Si aquí els senyors sempre hi van!

Encare no havem sentit enlloc la *Marcha de Cádiz*.

Si que és estrany!

Però vaja, ben mirat, alegrem-nos-en.

Quan no hi ha *Marcha*, senyal que tot marxa bé.

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA DR GRAU

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vias urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBIOTTE HERMANOS
Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
Agto. gen.: **S. NAVARRO**
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

GUILLERMO PATTBERG

Importador de Maquinaria de toda clase, Hierro, etc. :: Fabricante de Guarniciones para Gardas

Teléfono 634 - Direc. tel.: Pattberg Cortes, 649, ent.º BARCELONA

BAZAR DE LA UNIÓN

Unió, 3. - BARCELONA

Útils per a escriptori
: Tintes superiors :
Impresions comercials de totes menes

PÍDASE EN TODAS PARTES

LICOR BREA MÚNERA

CONTRA

- CATARROS
- TOSES-BRONQUITIS
- EXPECTORACIONES
- ASMA Y DEMAS AFECCIONES DEL
- APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÚNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar n.º 2
TELÉFONO 4115

Aquesta setmana sortirà

OBRANOVA

J. DE JESPUS

DEL VIURE ALEGRE

Un tom 8.º

Pessetes 2

OBRANOVA

Aquesta setmana sortirà

LA "NIÑA GORDA"

NOVELA

DE

SANTIAGO RUSIÑOL

Un tom 8.º

4 pessetes

LLIBRE DE LECTURA ESCOLAR

SELECCIÓ DE TREBALLS EN PROSA I EN VERS

D'AUTORS CATALANS MODERNS I ANTICS

PER

A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom 8.º

Pessetes 3

NOTA. - Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL BARATO

PALAU DEL CALÇAT

Grandiós Basar, montat a l'altura dels millors del Extranjer, en el qual s'hi troba des de la modesta espadenya al calçat americà més superior.

DURANT AQUEST ANY

no pagareu el calçat car, perquè aquest Basar se troba abarrotat de existències adquirides en les millors condicions.

SE VEN A PREU FIXE

L'HORA SUPREMA

— Si vosaltres no voleu cridar «Visca Espanya»,
nosaltres cridarem «Visca Catalunya».